

מילי דמלכא

שיחות ומאמרים שזכינו לשמוע מאת
כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

מאמרים יקרים נעימים ומזהירים
לגלות ולבאר אורה ועבודתה של
יום הכיפורים

יו"ל ע"י

מכון להוצאת הדא"ח

כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

שע"י חסידי קאסוב

יום כיפור תשפ"ג לפ"ק

- אחים יקרים אחים לדעה -

הננו בזה בקריאה של חיבה לכל קוראינו ואנ"ש היקרים שיחי
שהיות ומלאכת הכתיבה, העריכה, וסידור הגליונות, שיהיו באופן נאה ויאה ומכובד עולים ממון הרבה,
וכדי להוציא את הגליון אנו צריכים את עזרת הציבור החפץ ורוצה בקיומו

אנו פנים לעזרת הציבור הושיטו ידכם והרימו את נדבת לבכם לתרום מתנה יפה ונכבדת

וההזדמנות נאותה לתרום לעילוי נשמת יקירכם אשר בוודאי תהא
לטובת נשמתם זכות הפצת דברי תורה האלו
וגם בעת שמחתכם תבוא הברכה לכם ולביתכם

והנצחתם תונצחו בתוך הקונטרסים לפרסם עושי מצוה

ובכן אלו הרוצים בהנצחה או החפצים לתרום עקב שמחה וכן מי ברצונם לתרום לעילוי נשמת

יפנו לר' מאיר גאדינגער הי"ו במס' 917-686-5892

או להתקשר ע"ד אימייל ל **toraskosov@gmail.com**

וזכות הגדול של זיכוי הרבים תעמוד לכם להתברך בכל מילי דמיטב

צדקת רבי מאיר בעל הנס - כולל קאסוב

געדעקט די הייליגע סגולה פאר
ליכט בענטשען און ביי אלע איידע
שמחות כמנהג אבותינו ורבותינו

**לשמוע דרשות, ושיעורים שונים מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
וכן למודעות ומאורעות שונות בקרב קהילתינו הק'
יש להתקשר לקו "קול קאסוב"**

במס' 917-686-5892-2004 או במס' 917-686-5892-1810-370-72-972

כל הזכויות שמורות

להערות והארות או לקבל הגליון מדי שבוע בשבוע ע"י e-mail

יש לפנות להמערכת

במס' 917-686-5892

או אל **toraskosov@gmail.com**

נערך ונסדר ע"י:

ישר גראפיקס
347.528.6918

היטיבה ה' לטובים ולישרים בלבותם

פרנס הגליון – מאמרי יוהב"פ

נתנדב לעילו נשמותיהם הטהורות של

רבינו הק' מרן ישעי' ב"ר משה זצוק"ל מ'קערעסטיר

והרב החסיד המפואר ר' שמעיהו ב"ר שרגא צבי ע"ה

ת.נ.צ.ב.ה.

הרוצה להשתתף בהוצאת הגליונות נא להתקשר למס' 3245-661-347

וזכות הגדול של זיכוי הרבים תעמוד לכם להתברך בכל מילי דמיטב

לפני ה' תטהרו' – טהרת האש

גודל טהרת יום הכיפורים

הטהור של הרבינו בחיי (דברים לב א) "וכן בכל הדברים בולן מתחילת 'אתם נצבים', שקבץ כל ישראל ואמר להם 'אתם נצבים היום', גם פרשת וילך שהזכיר בה 'בן מאה ועשרים שנה אנכי היום', גם פרשה זו [האזינו] שכתוב בה 'בעצם היום הזה עלה אל הר העברים', גם בפרשת 'וזאת הברכה' שכתוב בה 'לפני מותי', הכל ביום אחד, והוא יום מותו, והפרשיות בולן דבקות בענינים רבים גדולים ונפלאים, ראויין להעשות בימים רבים, ונעשו בולן בדרך הנם ביום אחד". הרי לנו כח השגת התורה של משה איש האלוקים שהשיג ביום פטירתו מן העולם, ויש להבין האיך השיג מעלות רמות כ"כ בתורה ומדוע השיג מעלה נפלאה זו ביום פטירתו דייקא.

ההשגה בתורה תלויה בטהרת האדם

וביאור הדבר הוא, כי כל השגה בתורה תלויה בהתפשטות האדם מהוויית עולם הזה^א, וביטולו

אנו עומדים כבר בפתחו של יום הקדוש והנורא יום הכיפורים, אשר הנביא מתאר יום זה באומרו 'כי גדול יום ה' ונורא מאד ומי יבילנו' (יואל ב יא), וכפי שדרשו חז"ל (תנחומא וישלה ב) פסוק זה על יום הכיפורים, על כן מוטל עלינו להתבונן במהותו של יום נשגב זה בכדי שנוכל להכין את עצמינו ביתר שאת להתדבק בכוראנו יתברך שמו כראוי בעיצומו של יום זה, ובכדי שנוכל למשוך מגודל קדושת היום וסגולתה גם לכל ימות השנה.

השגת משה רבינו בתורה ביום פטירתו

הנה יש להקדים ולהתבונן באלו הסדרות שבסוף משנה תורה אותם אנו קוראים בשבועות אלו, ששם אנו רואים גודל רום השגת משה רבינו ע"ה טרם פטירתו מן העולם, שהרי ביום זה זכה לומר ארבע פרשיות, מפרשת נצבים ועד וזאת הברכה שהוא אינו שייך להיעשות בדרך הטבע, וכלשונו

א. ומן הנכון להעתיק כאן דברים מאירים כספירים שכתב הב"ח (או"ח סי' מ"ז סק"ב),

מילי דמלכא

במצוה ולהתנאות לפניו בכל מיני אופנים שונים כנ"ל עדיין אין הם מעצם המצוה. בשונה מכך הוא לימוד התורה שהוא עצמיות שכל השי"ת², שזהו הסיבה שניתן להשיג בתורה יותר ויותר בלי שיעור וגבול [אף שהתורה שבידינו הן התורה שבכתב והן התורה שבע"פ נתלבשו בכ"ב אותיות גשמיים, עכ"ז זה פשוט לכל בר דעת שהם המה רק כדי שיוכלו קרוצי חומר להבין התורה, אולם עצם התורה הוא למעלה הרבה מהשגתנו].

ולזכות להבין ולהשכיל את דברי התורה, נדרש שהאדם יהיה טהור ובטל לגמרי להשכל אלוקי, וככל שהוא בטל בתכלית הביטול ומנותק מהוויית עוה"ז יותר, יש לו יותר הבנה והשגה בתורה הק', שהלוא

השלימה להבורא ית"ש, וכל כמה שיהא פרוש מעניני עולם הזה ויבטל שכלו לשכל ה' כך תתרבה שכלו הרוחני בתורה הקדושה. ומציאות הזה הוא דייקא בלימוד התורה בשונה משאר מצות, כי הרי בכל מצוה עצם קיום המצוה הוא שייך לכל אחד בשווה, ועל אף שאפשר להאדם להוסיף ציצים ופרחים להמצוה ע"י התבוננות בכח שכלו בגדלות המצוה ויקרת סגולתה וע"י שהוא מקדש ומטהר עצמו ועושה אותה בדחילו ורחימו מתוך אהבה עזה להבורא כל עולמים, אין המה חלקים מעצם המצוה רק המה בגדר הידור מצוה ותוספות אור לקיומה, וננקוט ע"ד משל מצות ציצית או תפילין, שעצם המצוה הוא לבישת הציצית והנחת התפילין עצמם, והגם שניתן להדר

זו"ל: דכונתו יתברך מעולם היתה שנהיה עוסקים בתורה כדי שתתעצם נשמתינו בעצמות ורוחניות וקדושת מקור מוצא התורה, ולכן נתן הקדוש ברוך הוא תורת אמת לישראל במתנה שלא תשתכח מאתנו, כדי שתתדבק נשמתינו וגופינו ברמ"ח איברים ושס"ה גידין ברמ"ח מצוות עשה ושס"ה לא תעשה שבתורה, ואם היו עוסקים בתורה על הכוונה הזאת, היו המה מרכבה והיכל לשכינתו יתברך, שהיתה השכינה ממש בקרבם, כי היכל ה' המה ובקרבם ממש היתה השכינה קובעת דירתה, והארץ כולה היתה מאירה מכבודו, ובזה יהיה קישור לפמליא של מעלה עם פמליא של מטה, והיה המשכן אחד, אבל עתה שעברו חוק זה שלא עסקו בתורה כי אם לצורך הדברים הגשמיים להנאתם, לידע הדינים לצורך משא ומתן, גם להתגאות להראות חכמתם, ולא נתכוונו להתעצם ולהתדבק בקדושת ורוחניות התורה, ולהמשיך השכינה למטה בארץ, כדי שתעלה נשמתם למדרגה גדולה אחרי מיתתם, הנה בזה עשו פירוד שנסתלקה השכינה מן הארץ ועלתה לה למעלה והארץ נשארה בגשמייתה בלי קדושה וכו'.

ב. עיין בספה"ק תניא (לקו"א פ"ה) שהאריך לבאר גודל הדביקות שזוכה לה האדם בעת לימוד התורה.

'לפני ה' תטהרו' – טהרת האש

ג

במשך ימי חייהם עלי אדמות, ובפרט אלו שהעניקו חמה בקומתן במשך כל ימי חייהן, אזי כשמגיע יום הסתלקותן זוכין להשגות נעלות מאד, כמו שמצינו אצל התנא האלוקי רשב"י זי"ע, שהגילויים הנפלאים ביותר נתגלו לו באידרא ביום הסתלקותו (עי' בריש האדרא וזוטא קדישא).

ובמשה רבינו ע"ה מצינו שביום הסתלקותו מהאי עלמא נהפך לאיש אחר לגמרי, להיות בבחינת 'איש האלהים', וכמו שמצינו במאמרם ז"ל (סוטה יג): 'ויעל משה מערבות מואב אל הר נבו' (דברים לד א), ותניא, שתים עשרה מעלות היו שם, ופסען משה בפסיעה אחת. הרי שהיה אז בבחינה נעלה מאד מופשט לגמרי מענייני העולם הזה שלא היה תופס מקום כלל אצלו, ולכך זכה אז להשיג את שער החמישים משערי בינה, והוא בהקדם מה שאמרו חז"ל (ר"ה כא): רב ושמואל, חד אמר, חמישים שערי בינה נבראו בעולם, וכולן ניתנו למשה חסר אחד, שנאמר (תהלים ח ו) 'ותחסרהו מעט מאלהים'. ואיתא מהארזי"ל (ספר הלקוטים ואתחנן ג כו) שזכה משה להשגה הגדולה הלז ביום פטירתו, ולטעם זה נקרא ההר שנקבר בו משה 'הר נבו', על שם שזכה משה ל'נו"ן בו' בעת פטירתו, דהיינו ששער ה'נו"ן נכנס בו'. ובערך זה היה השגתו בתורה, עד שזכה לומר

בשכל ה' הוא משתעשע, ושכל הבורא אי אפשר להשיג בלי טהרה וביטול גמור, ומבלי שיהיה מופרש מהבלי עוה"ז, וע"ד מה דאיתא בגמרא (שבת לא.) 'ודעת' זה סדר טהרות. וממילא נמצא עצם קיום מצוה זו תלויה בטהרת האדם נקיותו וביטולו ולאוו כל אנשים שווים בה.

משה היה מופשט לגמרי מגשמייות ביום פטירתו

ולפי זה מובן שמשה רבינו שביטולו להבורא ית' היה באופן מופלא עד שאמר עליו הכתוב (במדבר יב ג) 'והאיש משה עניו מאד מכל אדם אשר על פני האדמה', והיה טהור ומופרש מן עוה"ז בדרגה גדולה כ"כ עד שהיה יכול לחיות בשמים מאה ועשרים יום בלי לאכול ובלי לשתות וכו', לכן היה ביכולתו להשיג השגות גדולות כ"כ בתורה הק'.

והסיבה שזכה להשגה נעלה במיוחד קודם שנפרד מהאי עלמא, עד שזכה ללמוד עם בני ישראל ארבע סדרות בתורה הוא, כי הכלל הוא שבעת הסתלקות האדם מהעולם הזה מתקבצות יחד כל העבודות שעבד האדם בהיות נשמתו בתוך גופו, ואז הוא הגמר והסך הכל של כל העבודות יחד, נמצא שהמעלה לה זכו הצדיקים ואנשי שם בעת הסתלקותם הוא יותר מכל מה שזכו

מילי דמלכא

מלפניך וירשתם יהושע הוא עבר
לפניך כאשר דבר ה', ועשה ה' להם
כאשר עשה לפיחון ולעוג מלכי האמרי
ולארצם אשר השמיד אתם, ונתנם ה'
לפניכם ועשיתם להם ככל המצוה
אשר צויתי אתכם'. הרי ברור מילולי
שהם מובטחים לכבוש את הארץ כשם
שכבשו את ארץ סיחון ועוג.

אך אחר כך ממשיך משה ואומר (שם
ו-ח): 'חזקו ואמצו אל תיראו ואל
תערכו מפניהם כי ה' אלהיך הוא
ההולך עמך לא ירפך ולא יעזבך,
ויקרא משה ליהושע ויאמר אליו לעיני
כל ישראל חזק ואמץ כי אתה תבוא

ארבע סדרות ביום אחד'. כי ההשגה
בתורה הוא כפי ערך טהרת האדם
וביטולו ודביקותו בהשי"ת.

מדוע הוצרך משה לחזק את ישראל קודם כניסתם לארץ

והנה בפרשת וילך שהוא מאותם
ארבעה פרשיות שאמר משה
ביום פטירתו, אמר משה כמה פסוקים
שיש להתבונן בהם טובא, דהנה
מקודם אמר להם דברים ברורים מאד
מענין כניסתם לארץ ישראל, וכה אמר
(דברים לא ג-ה): 'ה' אלהיך הוא עובר
לפניך הוא ישמיד את הגוים האלה

ג. ראה של"ה הקדוש (ואתחנן תורה אור יב): וזהו הלשון אשר מצאתי כתוב בשם
המקובל מהר"ר חיים, תלמיד מובהק של האר"י ז"ל: וקודם שחטאו ישראל היה
משה בתכלית השלמות, והיה משיג שער החמשים של נ' שערי בינה הגדול
מכולם, וכשחטאו ישראל נעלם ממנו, וזה שנאמר (שמות לב ז) 'לך רד', רצה לומר
'רד' ממנין לך'. וזה שאמרו רבותינו ז"ל, חמישים שערי בינה נבראו בעולם ונתנו
למשה חסר אחד. פירוש, מעיקרא כולם נתנו לו, ואחר כך חסרתו אחד, וזהו
שנאמר 'ותחסרהו מעט מאלהים', כי מעיקרא שלם היה, אלא שאחר כך חסרהו
היותר מעט מ'אלהים' שהוא אות 'א' וכו'. והנה להיות שכוונת משה היה לטובה,
השם יתברך לא ימנע טוב להולכים בתמים, ובעת תוסף רוחם יגועון לא יגרע
מצדיק עינו. וזהו שנאמר 'ויעל משה מערכת מואב אל הר נבו', 'נבו' - 'נ' 'בו',
ונכנס הנו"ן בשמו ונעשה 'נשמה', וידוע (זוהר ח"א רז.) כי נשמה היא בבניה.

וראה עוד מה שכתב בש"ך עה"ת (דברים לב מט) בשם מצאתי כתוב, וז"ל: 'אל הר
נבו, הר נ' בו, כלומר שם השיג שער הנו"ן, כי בחייו לא השיג שער זה.

ד. וכדאיאת בלקוטי תורה להרה"ק בעל התניא זי"ע (במדבר יב א) בשם רבו הרה"ק
המגיד הגדול ממעזריטש זי"ע, על הפסוק (דברים לו ו) 'ולא ידע איש את קבורתו',
שבשעת קבורת משה רבינו ע"ה זכה לבחינת 'ולא ידע', היינו לבחינת הרישא
דלא אתיידע [בחינת הכתר]. ויסוד הענין מרומז בדברי האריז"ל (שער הפסוקים
ואתחנן סי' ג) על הפסוק 'ויעל משה אל הר נבו', נו"ן בו, שמרמז על ספירת הכתר,
שער הנו"ן, והיינו שבשעת פטירת הצדיק זוכה לשלמות השגתו ולהשיג מה
שנחסר ממנו עד הנה.

צריך להיות, דמר סבר גנוחי גנח,
ומר סבר ילולי יליל.

ובגמרא (סו): אתקין רבי אבהו
בקסרי, תקיעה, שלשה
שברים, תרועה, תקיעה. מה נפשך, אי
ילולי יליל, לעביד תקיעה תרועה
ותקיעה, ואי גנוחי גנח, לעביד תקיעה
שלשה שברים ותקיעה. מספקא ליה אי
גנוחי גנח אי ילולי יליל. נמצא
שמחמת הספק התקין שיתקעו
תשר"ת. ומבואר שם עוד, כי מטעם
זה נהגו גם להוסיף ולתקוע תשר"ת
ותר"ת עיין שם.

ובתב הריטב"א בזה"ל: ונשאל רבינו
האיי ז"ל וכי קודם שבא ר'
אבהו לא יצאו ישראל ידי תקיעת
שופר, שהרי נראה שהיה הדבר ספק
ביניהם ענין התרועה, כדאמרן בהא
ודאי פליגי, ואין ספק שהכרעה היתה
להם בדבר כי האיך אפשר שבמצוה
כזו שהיתה בכל שנה לא ידעו אמתתה
ולא ראו אלו לאלו איש מפי איש עד
משה רבינו ע"ה איך היה נוהג וכו',
עיי"ש המהלך של רב האי גאון בזה
(והובא באריכות במאמר יום תרועה יהיה לכם).

אולם הריטב"א מביא דרך אחרת
בביאור תקנת ר' אבהו, והא
לך לשונו: אבל יש אומרים דודאי הא
דר' אבהו ספיקא ממש הוי, ובודאי
שכדורות הראשונים נהגו בתרועה כמו
שראו למשה, אבל אותה תרועה במלה
בדורות התנאים והאחרונים, שהרי
התורה אמרה סתם תרועה קול נשכר

את העם הזה אל הארץ אשר נשבע
ה' לאבותם לתת להם ואתה תנחילנה
אותם, וה' הוא ההולך לפניך הוא יהיה
עמך לא ירפך ולא יעזבך לא תירא
ולא תחת'. ולכאורה תמוה הוא, מדוע
ראה משה רבינו צורך לחזק את בני
ישראל כ"כ, מאחר שכבר הבטיחם
בברירות שיכנסו לארץ ישראל ויכניעו
האויבים, וכי לא היו מאמינים
בהבטחת הקב"ה.

אלא ודאי שטמון כאן יסוד גדול
בעבודת השי"ת, כי למרות
שעל האדם להאמין תדיר בבוא
ית"ש אמונה תמה, עדיין הוא נצרך
לחזיון ואומץ בעבודתו את ה'. ועפ"ז
הבוא נבוא לבאר יסוד אלו הימים,
והחילוקים שיש ביניהם בדרגת
הטהרה אליה אפשר להגיע בימים
נוראים הללו.

מהלך הריטב"א בתקנת ר' אבהו בתקיעת שופר

אבל מקודם עלינו להתעמק קצת
בעבודה המוטלת עלינו
בדורינו אנו, ויבואר הדבר בהקדם
דברי הריטב"א (ר"ה ד.) הנפלאים,
בביאור הפלוגתא בגמרא ככוונת
הפסוק (במדבר כט א) 'יום תרועה יהיה
לכם'. שבתרגום תירגם 'יום יבנא
יהא לבון', ובאימיה דסיסרא כתיב
(שופטים ה כח) 'בעד החלון נשקפה
ותיבב אם סיפרא', הרי שהתקיעה
דראש השנה צריך להיות כקול של
בכיה, ובוה נחלקו איזה קול בכיה

מנוחות ואינם רודפים אותנו כמו פעם, אבל מאידך אין לנו האור וההשגה שהיו מנת חלקם של הדורות הקודמים, וממילא צעקת ובכיית כל בר לבב הוא על התגברות ההסתר פנים ועל שאין לנו עוד לא נביא ולא תוזה, אשר הצעקה הזה בא מתוך תשוקה עצומה של נשמתנו החצובה מתחת כסא הכבוד המשתוקקת אל ה' יתברך, ואדרבה ככל שההסתר גדול כך מתעצמת תשוקתה.

כדרך שאדם עושה בשברו וסגנון אחד אמרה תורה לכולם, ואין הדורות שווין בדבר, שהרי תמצא במיני הניגונים ענין קול שהיה קול מנגן לדור שעבר וחזר קול תמרור לדור אחר, וכן אירע בענין התרועה כי לא היו בדורות האחרונים מרעיעים על שברם כדרך הראשונים, וגם יש שמרעיעין בשתייהן או בשלשתן פעם בזה ופעם בזה ואינו ידוע איזה יכשר הזה או זה, ולכך הוצרך ר' אבהו לתקן זה.

הבכיה של ראש השנה הוא בכיה של געגועים

ואם כן הוא פני הדברים במשך כל השנה אז ק"ו וכ"ש בימים הגדולים הבאים עלינו, שלב כל יהודי באשר הוא יוצא מגעגועים עצומים אליו יתברך, וצעקתו ובכייתו הוא צעקה פנימית מעומק הלב פנימה 'הצילינו אבינו שבשמים', אין אנו יודעים מאומה, יש הרבה דברים תמוהים המתרגשים בעולם, יש כל כך הסתרות וקושיים שונים בסולם העולה בית אל, ואנו מבקשים ומתחננים 'הגלה נא', תן לנו קצת הסבר שנבין מה הולך פה, וצעקה זו בוקעת מפנימיות הלב שאינו מין צעקה ששייך לצעוק בראש כל חוצות.

ולזה מכוון להפליא מה שמצינו בדורות האחרונים בדברי רבותינו הק' גדולי מאורי החסידות, שהרבו לבאר ענין התקיעה כ'צעקה בלב' שאי אפשר למבטא בשפוטא,

כמה מיני בכיות בעולם

והנה דבריו הקדושים של רבינו הריטב"א תורה שלימה המה, ויש להעמיק במה שכתב שאין הדורות שווין בבכיותם על צרותיהם ומצוקותיהם, ושמביא זאת להלכה שמשום החילוקים שיש בין הדורות ישנה חילוק באופן מצות תקיעת שופר, וי"ל שמונח כאן עומק גדול המוטל עלינו להתבונן בה, כי אין מצוקותינו שווה למצוקתם של הדורות הקודמים וממילא אין בכייתנו כלפי מעלה שווים כלל. כי הנה בדורות הראשונים שהיו כמלאכים היו אז היהודים רדופים ברדיפות שונות, ולא היו יושבים כלל על מי מנוחות, אך מאידך ההשגות בדורות הללו היה רב מאד, ולכן בכייתם הייתה על ענינים חיצוניים יותר, על רוב הרדיפות והצרות שהיו מנת חלקם.

לעומת זה בימינו אנו, מבחינה חיצונית אנו יושבים על מי

'לפני ה' תטהרו' – טהרת האש

ז

שתפילתה היתה בבחינה זו כמו שכתוב שם (שמואל א' א יג) 'וחנה היא מדברת על לבה רק שפתיה נעות וקולה לא ישמע', נמצינו למדין שתפילה ע"ד צעקת הלב כבר מושרש ומושתת ביום ראש השנה מאז.

וחנה ענין הצעקה הזו הוא הביטול הגמור ששייך להבורא ית' 'וואס מיר ווארפן זיך אינגאנצן ארויף אויפן אייבירשטען', כי אובדי עצות אנחנו ואנו תולים בטחונינו אך ורק באבינו שבשמים. והביטול כזה מביא לטהרה הכי גדולה כי 'מי מטהר אתכם אביכם שבשמים', ורק ע"י הביטול להבורא ית' באמת המנתק אותנו מהבלי עוה"ז ולטהרה נוראה אפשר לנו לזכות לפסוע קדם בעבודתינו שלא להכעיס עוד את בוראינו, ולחזק את עצמינו בעבודתינו בכל מאודינו.

העבודה של יום הקדוש שונה מהעבודה של ראש השנה

אמנם עתה ביום הכיפורים אחר שזכינו לטהרה זו הבוקעת מפנימיות הלב בראש השנה, אנו זוכים לבוא למעלה יתירה ונפלאה מה שאין הפה יכול לדבר ואין האוזן יכולה לשמוע, וננסה לבאר את החילוק כדי לשבר קצת את האוזן, והוא כי הנה ב' בחינות הם, יש בחינה הכוללת את כל אחד ואחד מכלל ישראל ע"ד הכתוב (הושע יד ב) 'שובה ישראל עד ה' אלהיך', שיש לכל אחד

כי כפי דברי הריטב"א נמצא שלזה מכוון קול התקיעה בדורינו אנו, וכלשון קדשו של מרן הרב בעל התניא זי"ע בספרו הגדול 'לקוטי תורה' (ד"ה תקעו בתודש שופר) המאריך בענין זה רבות, וכתב בא"ד 'ולכן תקעו בחדש שופר, פירוש תקעו, תקיעה הוא קול פשוט היוצא מהבל הלב מפנימיותו, והוא בחינת צעקת הלב היוצאת מפנימיות הלב שלמעלה מעלה מהחכמה, שאי אפשר להוציא בשפתיו בדבור, שהדבור נמשך מבחינת חכמה כמ"ש (משלי ג, יט) ה' בחכמה יתר ארץ, ועל זה נאמר (תהלים קל. ב) שמעה בקולי פירוש 'בקולי' מה שבתוך קולי דהיינו תוכיותו ופנימיותו, שהוא בחינת פנימיות הלב" (עיין עוד שם דבריו הנחמדים והנפלאים בענין תקיעת שופר ומהות יום ראש השנה).

ולא נעצור מלהביא לשון קדשו של מרן הכהן הגדול מלובלין זי"ע (רסיסי לאה אות מ"ט), "כי ענין קול שופר הוא צעקת הלב דבני ישראל להש"י והוא קול בעלמא בלא חיתוך דבור באותיות רק כמשמיע קול המייה לבד מתוך המיצר, והיינו על ידי שנכתם העון רחמנא לצלן עד שנשתקע בכל מעמקי הרע, עד שאין שפתיו נפתחים בתפלה להש"י על דבר זה אפילו מהשפה ולחזין לבד גם כן".

ואולי יש להוסיף, דהנה כל הלכות תפילה אנו למדים מתפילות חנה, ואמרו חז"ל (ברכות כט.) 'בראש השנה נפקדה שרה רחל וחנה', ומצינו

מילי דמלכא

ואילו שנת החמה הוא שס"ה ימים, ואיתא בספרי קודש שאלו העשרה ימים הם הימים שמראש השנה עד יום הכיפורים, וכל אלו העשרה ימים נחשבים כראש השנה, ולפי זה ראש השנה לימות הלבנה הוא הנקרא ראש השנה, והראש השנה לימות החמה הוא אלו העשרה ימים המסתיימים ביום הכיפורים⁷.

ולפי המבואר עד עתה אתי שפיר, כי ראש השנה היינו לימות הלבנה, שהלבנה לית לה מגרמה כלום, והיא רק משקפת את אור השמש, והוא בבחינת 'טהרת המים'. אבל יום הכיפורים הוא ראש השנה לימות החמה, שהוא עצם תוקף האור, שהוא 'טהרת האש', שאז אנו מתייחדים בייחוד גמור אליו יתברך כמו שכתוב 'לפני ה' תטהרו'.

עבודת יום הכיפורים לעומת עבודת ראש השנה

וע"ד העבודה כן הם הדברים, כי בראש השנה האדם עדיין נמצא עם רצונותיו ותאוותיו הגשמיות ועדיין לא נפרד מהם, אלא שבכל זאת הוא משתוקק ומתגעגע בגעגועים עזים אל אביו שבשמים, שיצלהו מרדת שחת, ומתחנן אנא הצלינו אבי שבשמים 'מן המצר קראתי י-ה ענני

מישראל לשוב בתשובה שלימה אל ה' אלוקיו. אולם אח"כ יש בחינה נוספת, שהוא ע"ד הכתוב (ויקרא טו ל) 'לפני ה' תטהרו', בחינה זו הוא בחינה פרטית שהאדם נטהר לפני ה', מפני שמרגיש בקירבו עוצם תשוקתו לשוב אל ה' ולעמוד לפניו ממש בלבב שלם.

ויש לומר שאלו הבחינות הם יסוד החילוק בין ראש השנה ליום הכיפורים, שראש השנה התשובה הוא בכלליות [וכפי שאכן סדרו את התפילות בבקשות כלליות, וידע כל פעול כי אתה פעלתו וכדומה], ואילו ביום הכיפורים התשובה הוא בפרטיות.

והם גם נקראים 'טהרת המים' ו'טהרת האש', כי 'טהרת המים' הוא טהרה חיצונית בבחינה כללית, ודא הוא יומא דראש השנה. ואילו 'טהרת האש' הוא טהרה פנימית הבווערת כאש בעצמותיו, עד שהוא מתמלא בתשוקה וצמאון עז ו'עזה כמות אהבה' (שיה"ש ח ו), ויוצא ליבו אל ה' מרוב תשוקה, זהו שורש יום הקדוש יום הכיפורים.

יום הכיפורים ראש השנה לימות החמה

עוד ידוע ששנת החמה יתירה על שנת הלבנה עשרה ימים, כי ימי שנת הלבנה הוא כמנין שנ"ה ימים,

ה. כן איתא בשל"ה הקדוש (תולדות אדם בית חכמה תנינא), וכן הוא בגר"א (אדרת אליהו בראשית א').

'אשרי העם שככה לו אשרי העם שה' אלוקיו, ואין לשער גדול ההתקרבות למעלה ביום נעלה זה.

בכח התרועה להוציא את האדם ממאסרו הרוחני

והנה איתא בתיקוני זוהר (תיקון כא מז:): **שלש"ת דא תרועה**. כלומר שטעם השלשלת הוא בסוד התרועה, כי צורת השלשלת הוא כעין קול של תרועה. וביאר הענין הרה"ק מבארנוב זי"ע דהנה כשאדם נופל ח"ו לבור, כאשר רוצים להוציאו מורידים שלשלת לבור, והנופל אוחז בו ועולה מן הבור. והנה אמרו רז"ל (ר"ה יא.) **בראש השנה יצא יוסף מבית האסורים**. וכתב (בראשית מא יד) **'ויריצהו מן הבור ויגלה ויחלף שמלותיו'**. והרי כלל ישראל נקראים גם על שם יוסף, כמו שכתוב (תהלים עז עט) **'בני יעקב ויוסף'**, וממילא יציאת יוסף מבית האסורים בראש השנה הייתה סימן לזרעו אחריו אשר ביום זה הוא העת המוכשר לצאת כל אחד

במרחב י-ה' וכו', ובזה הוא לוחם וכופה בבחי' אתכפיא את היצר הרע וחילולתיו שהם המה המקטרגים והמשטינים לגזור על האדם גזירות רעות ח"ו, ובכח השופר שמעורר פנימיות תשוקת בני ישראל והקשר העמוק שלהם אל אביהם שבשמים ושרצונם תמיד הוא אך ורק לעשות רצון אביהם שבשמים, מכניעים הקליפה.

לא כן הוא אחר עוברינו את העשרת ימי תשובה המעלים ומטהרים את האדם דרגא בתר דרגא עד בואו ליום הנשגב בשנה יום הקדוש, שאז מתטהר לגמרי לפני אביו שבשמים, והוא זוכה לבחי' אתהפכא', שכבר לא נמשך כלל לענינים גשמיים, וכמאמר העולם יום כיפור ווער וויל עסן, שאז הוא בבחי' 'וליבי חלל בקרבי', ולכן דווקא ביום הכיפורים ניתן להזכיר עונות כיון שאז האדם נקי לגמרי ואין עליו קיטרוגים, אז ע"י הוידוי והתשובה נטהר לגמרי מכל וכל, ובהרגשים נעלים אלו יוצא האדם במחול במוצאי יום הכיפורים כי

1. וכלשונו הטהור של מרן הרב בעל התניא זי"ע בביאור החילוק שבין עבודת 'אתהפכא' ו'אתכפיא' בליקוטי אמרים שלו (פרק כ"ז): ושני מיני נחת רוח לפניו יתברך למעלה, אחד, מביטול הסטרא אחרא לגמרי, ואתהפכא ממרירו למתקא ומחשוכא לנהורא, ע"י הצדיקים. והשנית, כד אתכפיא הסטרא אחרא בעודה בתקפה וגבורתה, ומגביה עצמה כנשר, ומשם מורידה ה' באתערותא דלתתא, ע"י הבינונים. וזהו שאמר הכתוב (בראשית כז ד) "ועשה לי מטעמים כאשר אהבתי", מטעמים לשון רבים, שני מיני נחת רוח. והוא מאמר השכינה לבניה, כללות ישראל, כדפירש בתיקונים וכו' [עיין שם עוד בנועם אמריו הק'].

אז מבור העמוק שחפר עבורו יצרו הרע ולעמוד חזק נגדו לבל יפול עוד הפעם ברשתו.

ויש להוסיף, שהרי הנסיון של יוסף הצדיק עם אשת פוטיפר – שעל ידה נתעלה להיות ה'צדיק יסוד עולם' - היה בראש השנה^ה, וזה היה ע"י 'וימאן' (בראשית לט ח), שטעמו גם הוא 'שלשלת', והוא 'שלשלת התרועה' שנתעורר בכח התגברותו של יוסף הצדיק ועמידתו בנסיון, ובכח זה זכה לעורר השלשלת שהוא בבחינת 'עקב חבל נחלתו' (דברים לב ט) - להיות דבוק בשכינה. ונמצא שסגולת יום ראש השנה וכח השופר הוא לחזק יד האדם ולהוציאו מכל המצבים בו הוא שורה, כשם שיצא יוסף הצדיק ממצבו ע"י תרועה זו^ה.

מישראל מן הבור הוא עומק השאול אשר הוא אסור שם בעונותיו רח"ל, ובר"ה הוא ראשית זמן התשובה שעייז יכולים לצאת לאור כמו שמצינו אצל יוסף ביום הזה 'ויריאתו מן הבור'. ומילת 'ויגלח' רומז שהעיקר הוא להסיר מן הראש כל הרהורים רעים המכונים בשם שערות - מותרים המח - הבא בסיבת היצר, אשר חז"ל (סוכה נב.) דמוהו לחוט השערה, והוא גורם שכחה בראש האדם לשכוח את בוראו ומצותיו, ועייז שיגלח הרהורים רעים מראשו יבא לזכרון, אשר יום זה נקרא יום הזכרון, לזכור את הבורא ב"ה שזה תכלית העיקר. וכל זה בא לאדם ע"י השופר שעיקרו הוא תרועה כמ"ש 'יום תרועה יהיה לכם', ותרועה הוא שלשלת כנ"ל, לכן צריך האדם לאחוז עצמו בפנימיות התרועה ולצאת

ז. כדרך זה כתב בספר אור למאיר (להרה"ק ר' מאיר יהודה שפירא ז"ע בן הרה"ק ר' דוד מדינוב ז"ע, נצבים): 'אתם נצבים היום כולכם', 'אתם' אתוון 'אמות', כח תפארת ישראל יש לכל אדם בראש השנה, כי נסיון דיוסף שראה דיוקנא של אביו בחינת תפארת לבטל תפארת דקליפה היה בראש השנה, לכך נמצאת על 'וימאן' שלשלת, שהוא ג' פעמים פז"ר [בגנינה], העולה רא"ש השנה, וזה 'לפני יי אלהיכם ראשיכם שבטיכם' ר"ת ישראל בחינת תפארת, וזה 'כל איש ישראל', אצל כל איש ישראל נשרש בראש השנה מדת תפארת, בגדי מלכות, 'כתנת פסים' העולה 'שלשלת'.

ח. ומה מתקו לחיך דבריו המאירים של השם משמואל (ראש השנה תרע"ו): בש"ס ר"ה, בר"ה יצא יוסף מבית האסורים, הנה כל ישראל נקראו על שם יוסף, ובכל שנה מתעוררת יציאת יוסף מבית האסורים, ובהכרח כל איש ישראל יוצא מבית האסורים שלה שהיה הלב מוקף מצודים וחרמים כאילו הוא אסור בעבותים, ורשעים יצה"ר שופטים, היינו שתוקף אותם בכח ואינו מניחם לעשות תשובה, ובר"ה יוצאים ממאסר זה, וכל איש ישראל בידו וברשותו לעשות תשובה וכו'.

אף שאין מבינים כלום מדוע הוא ככה, כמו שתמהו מלאכי השרת על מיתתו המשונה של רבי עקיבא ואמרו זו תורה וזו שכרה עיי"ש בגמרא, עדיין יהודים מוסרים את נפשם ומשליכים את עצמם על ה' באמונה תמה ופשוטה.

ונמצא שלא די שעומד בנסיון שהוא בחינת 'טהרת המים' - שעמד בנסיון באופן חיצוני, אלא שמוסר את כל נפשו ומאודו אל השי"ת, כמו רבי עקיבא שהיו סורקים את בשרו במסרקות של ברזל, והיה מקבל עליו עול מלכות שמים, זהו הענין של 'לפני ה' תטהרו' ב'טהרת האש'.

וזהו סדר העבודה, כאשר בא לאדם איזה נסיון, עליו להתגבר על הנסיון ולברוח ממנו, זהו בחינת 'טהרת המים', אבל אח"כ עליו להתעלות יותר וליטהר לפני ה' ב'טהרת האש'. וכך גם הוא סדר הזמנים של ימי הדין, ראש השנה לפני יום הקדוש, כי בראש השנה הענין

טהרת יום הכיפורים הוא טהרת האש

אמנם כל זה הוא בחינת טהרת ראש השנה, אולם כמו שנתבאר הטהרה בהאי יומא כיפורים, הוא טהרה נשגבה יותר לאין ערוך עד ש'לפני ה' תטהרו', שמשליך את עצמו במסירות נפש מרוב אהבה על הרבש"ע, והוא הוא 'טהרת האש' שכל יהודי זוכה ליטהר ביום הקדוש ובפרט בעת נעילה, שאז מקבלים עול מלכות שמים בביטול גמור באמירת 'שמע ישראל ה' אלוקינו ה' אחד', והוא הרגע הגדול ביותר במשך כל השנה, וזה דומה ל'אחד' שזעק רבי עקיבא כשיצאה נשמתו כדאיתא בחז"ל (ברכות א:): **בשעה שהוציאו את רבי עקיבא להריגה זמן קריאת שמע היה, והיו סורקים את בשרו במסרקות של ברזל, והיה מקבל עליו עול מלכות שמים וכו'.** היה מאריך באחד עד שיצתה נשמתו באחד. יצתה בת קול ואמרה, **אשריך רבי עקיבא שיצאה נשמתך באחד**. זהו האמונה הפשוטה, שעל

ט. ראה מה שביאר המהר"ל (נתיב אהבת ה' א), שרבי עקיבא לא מת מחמת יסוריו, אלא מחמת דבקותו והתבטלותו לגמרי לה' אחד, כי באהבתו הגמורה לא השאיר את עצמו כמציאות נפרדת.

ובשם הגה"ק ר"ש מאוסטרופולי זי"ע ידוע, שתשעה מעשרה הרוגי מלכות היו כנגד תשעה השבטים שהשתתפו במכירת יוסף, ורבי עקיבא היה כנגד השכינה שצירפו עמם, והכוונה שיצאה נשמתו בעבור 'אחד', ורמז לכך בתורה (ויקרא כז לב) 'וכ"ל מעש"ר', הוא ר"ת 'וכי לחנם מת עקיבא ש היה רועה' - 'בקר וצאן', 'כל אשר יעבור' - יהרג ע"י המלכות, מיתתו היא 'תחת השבט', ואילו 'העשירי היה קדש לה' (וראה גם של"ה וישב).

השי"ת במתן תורה הם חיים וקיימים לעולמי עד, רק שבדרך כלל אין לנו הכלים לאחוז בהם ולהיות לנו שום שייכות עמהם בהיותנו אנשים חומריים עם תאוות הבורים בקרבינו המכסה אותנו מלהיות נמשך אל קול ה', לא כן בהאי יומא עילאה שאנו זוכין לעמוד לפני ה' בבחי' ולבי חלל בקרבי' כנ"ל אפשר לנו להתעורר מדיבורים אלו שקיימים בכל עת ובכל רגע. ולכן מאמר השי"ת 'אנכי הוי"ה אלוקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים' (שמות כ ב), אשר הצית את ליבות בני ישראל באהבה יתירה בחיבוק ונישוק כדאיתא בחז"ל, כל זה לא פסק עד היום הזה. ועל דרך זה גם דבר ה' שאמר (במדבר יד כ) 'ויאמר ה' סלחתי כדברך', עומד וקיים גם כן. וכמו כן הוא גבי מה שאמר השי"ת (דברים ה כז) 'לך אמור להם שובו לכם לאהליכם'.

ובבן ג' דברות אלו מתעוררים במיוחד ביום קדוש זה, שכן דייקא ביום זה ניתנו הלוחות שניות, וכפי שנתבאר בתחילת המאמר, שכח התורה וכח הדעת תלוי בכמה האדם מופשט מהויות העולם הזה, אשר בזכות זה זכה משה להשגה גדולה בתורה ביום פטירתו, ולכן בהאי יומא שאנו מופשטים לגמרי מגשמיות העולם, אז ניתנו הלוחות שניות למשה רבינו. ואכן עיקר העבודה ביום הכיפורים הוא עבודת הכהן גדול לפני ולפנים בהקטרת הקטורת לפני הארון, כי הארון שבו הלוחות

הוא 'טהרת המים' כמו שנתבאר, ואילו ביום הקדוש הוא טהרה נשגבה הרבה יותר, ולכן בעת שאנו מתחילים לומר 'כל נדרי' אם ירצה אחד לדבר עם חבירו על איזה ענין גשמי או כל דבר אחר לא ימצא כי אין לו אל מי לדבר, כי כולנו מתייחדים ביחוד גמור לפני ה' יתברך.

ולבן מה מאד יתעורר ויתלהב לב האדם בעומדו לפני יום גדול זה, כשמתבונן בהארות הנפלאות שמאיר לנו ה' בהאי יומא, ומאידך כמה חטא במשך השנה לפני המקום, הרי בושה גדולה תאחו בעצמותיו, וישוב בתשובה שלימה לפני המקום, בל ישוב עוד לכיסלה אף אחר שיעבור יום נשגב זה.

ודבריו חיים וקיימים לעד ולעולמי עולמים

ובבן מזכים אותנו מלמעלה ביום זה להארות נוראות - מחילת עונותינו, שזוכה כל אחד ביום זה שעיצומו מכפר, ובפרט מתעורר ביום זה הדיברות שאמר השי"ת לבני ישראל, כי יש להם קיום עולמית, ובהקדם מאמר הידוע של מרן אור שבעת הימים הבעש"ט הקדוש זי"ע (עי' תניא שער היחוד והאמונה פ"א), על הפסוק (תהלים קיט פט) 'לעולם ה' דברך נצב בשמים', שהעשרה מאמרות שאמר השי"ת בעת בריאת העולם חיים וקיימים ואינם בטלים. ולפי זה נמצא כי בודאי גם הדברות שאמר

הכיפורים תפס את הגמרא הקדושה והתיישב ללמוד שעות ע"ג שעות בלי לטעום מאומה. וכמובן זה דרגא נפלאה שהשיג בגודל דביקותו וטהרתו ביום הקדוש, אולם יכולים ללמוד מכך שהמשיך הטהרה ע"י לימוד התורה, כי הרי ככל שנטהרים ונפרדים מהאי עלמא כך משיגים בתורה הקדושה, ולכן דייקא בצאת יום הקדוש שאנו כמלאכים ונפרדים לגמרי מכל חיזו דהאי עלמא הוא הזמן להכניס ההתעוררות בתורה הקדושה, וזה ירומם את האדם עוד ועוד לאין שיעור.

תוקף טהרה זו בעת נעילת יום הכיפורים

ולכן יש להשקיע את כל כוחותיו בעת תפילת נעילה שאז הוא תוקף הטהרה הנשפע ממרומים כמובא בספרים הקדושים, ובפרט בקבלת מלכות שמים כנ"ל, כי טהרה זו היוצאת מתוכיות פנימיות האדם, שהוא ההבל היוצא ממנו, מתעלת ביותר בעת אמירת ז' פעמים 'ה' הוא האלהים' בנעילת יום הקדוש, שהמה נגד ז' הבלים, שהשכינה מתעלת למעלה למעלה, וטהרה פנימית זו גורמת לשמחה שלמעלה מדרך הטבע, עד שאין כלל מקום לחטא ועוון, ושוב אין צריך ל'זימאן' כי אין בכלל עם מי לדבר. ולכן אז נאמר לכל אחד ואחד 'שובו לכם לאהליכם', וילך אכול לחמך בשמחה' (קהלת ט ז), היות

שניות הוא הכפרה ביום זה, ונמצא שהדיבור 'אנכי ה' אלהיך' וגו' שהוא יסוד כל עשרת הדברות, מתעורר במיוחד ביום זה.

ובמו כן הרי ביום זה נאמר 'ויאמר ה' סלחתי בדברך', והוא ג"כ מהאי טעמא, היות ואנו מופשטים לגמרי ביום זה ודבוקים רק בו יתברך, לכן מתעורר אותו הדיבור של 'סלחתי בדברך', שהוא מכוון על ייחוד גמור בין ישראל לאביהם שבשמים.

ואזי מתעורר גם הדיבור שאמר השי"ת לאחר ששמעו ממנו את ה'אנכי הוי"ה אלוקיך' - 'לך אמור להם שובו לכם לאהליכם', לומר שיקחו עמם לביתם את כח הדביקות הנוראה הלזו. ואכן הדרך לזכות להמשיך את הטהרה הלזו גם לכל ימות השנה, שגם כאשר כל אחד פונה לדרכיו ולעסקיו, לא ישכחו מהארה הנפלאה והקרבנה היתירה שזכו לה ביום הקדוש, הוא ע"י לימוד התורה הקדושה, כי כפי שנתבאר בתחילת דברינו, שע"י טהרה וביטול זוכים להתקשר ללימוד התורה והבנת התורה ביתר שאת ויתר עז, ולכן ע"י שנתחזק בלימוד התורה בטהרה, אז ימשיך עלינו השפעת שכל אלוקי, ושוב נזכה להבין ולהידבק עוד בתורה ולזכות לעוד שכל רוחני וכן הלאה בלי שיעור וגבול.

וידוע העובדא מהרה"ק מבארדיטשוב זי"ע, שתיכף במוצאי יום

הקדוש, שיהא צריכים לבת קול כדי להזכיר לו 'שובו לכם לאהליכם'.

תנאי ל'טהרת האש' הוא החוזה והאומץ

והשתא דאתינא להכי, יבואר גם מה שהיו צריכים יהושע וכלל ישראל לאומץ וחוזק קודם כניסתם לארץ ישראל, כמו שאמר 'חזקו ואמצו' וכו'. כי הנה בשביל טהרה זו צריכים חוזק ואומץ, היינו להאמין בהצלחת הדבר, ולכן אף שהכל היו מוכנים להכנס לארץ ישראל להלחם ולכבוש הארץ, מ"מ רצה ללמדם תנאי נחוץ, שהוא האמונה בהצלחתם, שבלי זה לא שייך להצליח. וע"ד זה גם לזכות לטהרה נעלה זו — 'טהרת האש'

שבמצב כזה האדם שוכח לגמרי מעצמו עד שצריך לומר לו שילך לביתו ולאכול בשמחה את לחמו.

וזה דומה למה שסיפר הרה"ק משינאווא זי"ע, שפעם בא אל הרה"ק מראפשיץ יהודי שפרצה מגפה בבהמותיו, ורצה להזכיר צרתו לפני הרה"ק מראפשיץ זי"ע, אבל כשבא לראפשיץ ושמע איך שהרה"ק זועק באמצע תפלתו 'הנורא', מיד נכנס בו הרהור תשובה, ונתדבק בהרה"ק מראפשיץ בכל כוחו, ושכח לגמרי מכל בהמותיו וכל עניני עוה"ז, עד שגם לאחר יו"ט לא היה שב לביתו, והיה יושב שם בצלו של הרה"ק מראפשיץ ועבד את בוראו, עד שהיה מוכרח הרה"ק לעוררו שצריך כבר לשוב לביתו. כעין זה צריך להיות המצב אצל כל יהודי בנעילת יום

י. וסיים הרה"ק משינאווא זי"ע באמרו, שאכן הישועה באה לאותו יהודי, ונפסקה המגיפה בבהמותיו. והוסיף, שישועה זו יכולים לראות גם בזמנינו, אבל מהיכן נשמע כהיום 'הנורא' כזה.

ואכן על הרה"ק משינאווא זי"ע עצמו מסופר כן (הובא ברועה אבן ישראל עמוד ט'), כפי שסיפר הרה"ק ר' איציק'ל מפשעווארסק זי"ע, שמרן הקדוש משינאווא זי"ע בעת עמדו להתפלל תפילת י"ח בהגיעו לתיבת 'הנורא' היה מתלהב מאוד, וביטא תיבת 'הנורא' בלהב אש קודש, וכל אבריו נזדעזעו ורעדו מפחד ה' והדר גאונו. ופעם אחת בהיותו הרה"ק ר' איציק'ל זי"ע ילד קטן וצעיר לימים, רץ כדרך הילדים סמוך למקום עמידת דודו הרה"ק משינאווא זי"ע, ונכנס לפני ולפנים תחת טליתו של הרה"ק משינאווא זי"ע, כדרך הפעוטים, והרה"ק משינאווא התפלל אז שמונה עשרה, ובשמעו קול דודו באומרו 'הנורא' ברשפי אש, נפל עליו פחד ואימה גדולה, ומיד יצא מתחת הטלית, ורץ משם לחדר אחר ונתעלף שם מרוב אימה ופחד, ומגודל הפחד התיירא כמה ימים להתקרב אל דודו הרה"ק משינאווא זי"ע. והיה מסיים ואומר, מאז לא עבר עלי תפילת שמונה עשרה שלא אזכור כי ראיתי יהודי אשר רעד ב'הנורא'.

אז אנו כאותו האיש 'עתי', שאין אנו רואים איך אנו ניצלים ממיתה ואבדון מכח כל חטאינו, ועל כן דייקא באותיות אלו אנו אומרים 'ועל כולם' וכו', לחזק האמונה שהשי"ת סולח ומוחל ומכפר, ודבר ה' 'סלחתי בדברך' קיים לעד.

האמונה בקבלת ארבעה מיתות בי"ד

ובן הוא גם גבי מה שאנו אומרים 'על חטאים שאנו חייבים עליהם סקילה שריפה הרג והנק', שאנו מאמינים כשאנו מקבלים על עצמינו הארבע מיתות בי"ד, שאכן כך הוא, ונחשב לנו כאילו נעשה בנו מיתות הללו. וכן כתב בספה"ק בני יששכר (מאמרי חודש תשרי מאמר ב') בענין עקידת יצחק, שאנו מזכירים פעמים רבות בראש השנה ויום הכיפורים, שיעלה לנו 'כמו שכבש אברהם אבינו את רחמיו לעשות רצונך בלבב שלם' וכדומה, ולכאורה הרי לא נעקד בפועל, אלא ודאי שהיתה בזה מסירות הנפש של העוקד והנעקד באהבת בוראם, והנה ע"י הסכמת נפשם כאמת עלתה לפנינו ית"ש כאילו נעשה הדבר בפועל הנה הבין אברהם אבינו מזה אשר מסירות הנפש בכח חשוב לפני הש"י כמו מסירות הנפש בפועל ונעשה האדם כברייה חדשה, וממילא אפילו אותן העונות דכתיב בהו אם יבופר וכו' עד וכו' בלהן אתכפרן

שימשך השפעתו אף לאחר יום הקדוש, נחוץ חוזק ואומץ הנפש, ואז התשובה שלו הוא תשובה אמיתית היות ומאמין שהשי"ת אכן מקבל תשובתו. והיות והאדם מאמין בכוחותיו הנעלות הטמונים אצלו ומאמין שיש לו היכולת להוציאם מכח אל הפועל אפשר למשוך הטהרה הגדולה של יום הקדוש לכל ימות השנה ולזכות לחיות את חייו בפסגה נעלה יותר ולידבק בו ית' בכל אשר עושה.

ושמעתי פירוש נאה בזה, שהנה בנוסח של הוידוי של יום הקדוש, אומרים 'ועל חטא' וכו', והוא מסודר לפי סדר הא"ב, ובין הקטעים אומרים 'ועל כולם אלוה עליהות סלח לנו מחל לנו כפר לנו', אך חלוקת הקטעים אינם שווים, רק הקטע הראשון מסיים באות י', והשניה באות ע', והאחרון באות ת', והוא רומז ל'עתי', היינו ל'ושלח ביד איש עתי' (ויקרא טז כא) הנאמר גבי השעיר המשתלח. ואיתא בחזקוני שם בזה"ל: נמצא במדרש, 'עתי', שהגיע זמנו למות תוך אותה שנה, שהרי הנושא את השעיר אינו עובר שנתו, לכך היו בוררין איש שהגיע זמנו למות תוך אותה שנה, וחכמת המזלות היתה קלה בעיניהם. כי האיש שהיה צריך להתעסק עם הסטרא אחרא לא היה יכול להוציא שנתו. וזה רמוז בוידוי זה, שכשאנו מתוודים 'על חטא' וכו',

מילי דמלכא

נפשו ולהתחנן ולבקש רחמים בעד ישראל, שיסלח להם הקב"ה על החטאים העוונות והפשעים שחטאו שעו ושפשעו, ובדברים אלו התחטא לפני אביו שבשמים^ב. ואמרו צדיקים זי"ע שודאי בלי ספק שלא פסק המגיד הקדוש מלבקש ומלהתחנן, עד ששמע מפי הקב"ה בעצמו כביכול 'סלחתי בדברך'.

והנה באמת הדיבור 'סלחתי בדברך' הרי קיים ועומד כי הרי

במסירות הנפש^א. והעיקר האמונה וה'חזיקו ואמצו' שאכן כן הם הדברים, עי"ז יוכל ללחום ולמסור את נפשו נגד היצר ותכסיסיו.

האמונה בדבר ה' 'סלחתי בדברך' מסופר שבשנת הסתלקותו של המגיד הקדוש מקודזניץ זי"ע, בליל יום הכיפורים, כשהגיע בתפילתו אל התיבות 'ויאמר ה' סלחתי בדברך', התחיל לבכות במר

יא. ומן הנכון להביא כאן את לשון הבני יששכר בשלימותו, וז"ל: מדרש סתום אשר רבים תמהו עליו (הובא בספר כסא דוד להרב הגדול מו' חיד"א זלה"ה), וז"ל, בשעה שעקד אברהם אבינו את יצחק בנו, אמר, רבש"ע תן לבני עשרת ימי תשובה, עכ"ל. והוא לפלא וכו'. אבל לדרכנו הנ"ל יומתק הדבר, דהנה אברהם אבינו בראותו מעשה העקידה אשר צוהו הש"י לעקוד את יצחק בנו החביב עליו יותר מחיו, והנה היתה בזה מסירות הנפש של העוקד והנעקד באהבת בוראם, והנה ע"י הסכמת נפשם באמת עלתה לפניו ית"ש כאילו נעשה הדבר בפועל הנה הבין אברהם אבינו מזה אשר מסירות הנפש בכח חשוב לפני הש"י כמו מסירות הנפש בפועל ונעשה האדם כבריה חדשה, וממילא אפילו אותן העונות דכתיב בהו אם יכופר וכו' עד וכו' כלהו אתכפרן במסירות הנפש. והנה התשובה מקובלת ביותר בעשרת ימי תשובה כי אז חוזרים כל הדברים לשורשם (פע"ח ש' ר"ה פ"א) וכו', על כן סגולת התשובה באלו עשרה ימים מהני אפילו לעבירות דכתיב בהו אם יכופר וכו' עד וכו', כי באלו הימים בצירוף התשובה הנה הוא מסירת הנפש בכח כמו בפועל, ונטהרים ישראל מכל סיג וחלאה כקטן שנולד, וזהו שאמר אברהם בשעת העקידה, רבש"ע כיון שאני רואה אשר מסירות הנפש בכח חשוב לפניך כמו בפועל, ועתה תן לבני עשרת ימי תשובה וכו"ל, הן.

יב. כאן הוסיף ואמר: שמה תאמר, מחסרון צדיקים בעולם אמנע לומר 'סלחתי בדברך', הלא יש לך ברימנוב צדיק אמיתי, ה"ה הרבי ר' מנדלי מרימנוב, ששקול כנגד כל צדיקי הדור. אפשר שתאמר ישראל אין עושים תשובה, הנה אנוכי בגופי החלש וברצון הנני מוכן ומזומן לעשות תשובה בעד כל קהל עדת ישראל. שמה תאמר כי מפאת חסרון 'אורים ותומים' אינך יכול לסלוח לישראל, הלא יש לך ה'חזוה' רבי יעקב יצחק בלובלין שמאיר כאבנים הטובות שבאורים ותומים של אהרן הכהן הגדול וכו'.

להטות את אוזנו ולשמוע את קול ה' מדבר אליו 'סלחתי בדברך', וכן 'אנכי ה' אלתיך' בדיוק כמו שהיה אז במתן תורה שה' נישק את כל אחד ואחד מעם ישראל, כן הוא בפועל עתה. ובכן כל מה שאנו אומרים בתפילות צריך חוזק ואומץ שכן הם הדברים, וכגון מה שאומרים 'יהי רצון שלא אחטא עוד', הוא כפשוטו ממש, כי עתה יש 'טהרת האש' שכל אחד מתדבק לגמרי לעילא, ובמצב כזה בודאי לא יחטא עוד. ורק מוטל על האדם להמשיך כל כמה ששייך מהתעוררות זו למשך כל שנות השנה.

רק אם 'אשריכם ישראל' אז 'הקב"ה מטהר אתכם'

ובל זה רמוז במשנה (יומא פה:) אמר רבי עקיבא, אשריכם ישראל, לפני מי אתם מיטהרין, מי מטהר אתכם, אביכם שבשמים. כי יסוד הכל הוא שיהא 'אשריכם ישראל', שהוא ה'חיזקן ואמצו', כי אם האדם נשבר בקרבו לא יוכל לבוא לידי טהרה כראוי. ורק אז זוכים ליטהר לפני אבינו שבשמים, ו'הקב"ה מטהר אתכם', שהוא 'טהרת האש' - 'לפני ה' תטהרו'. וזה מה שעזרא אמר אחר שבכו עמו כלל ישראל על העוון שנשאו נשים נכריות, אמר להם 'כי חדות ה' הוא מעוכם'.

וזה הוא ע"ד העובדא הנודעת ממרן הבעל שם טוב הקדוש זי"ע, ששאל לבעל תפילה אחד על מנהגו

'לעולם ה' דברך נצב בשמים' וכנ"ל, א"כ אף שאיננו יכולים להשוות את עצמינו למגיד הקדוש, אך יכולים אנו להאמין שכן הוא ובזה נוכל להתעלות מעלה מעלה.

בזמן הזה כל תשובה שעושה האדם נהפך לו הכל לזכיות

ומצאנו חידוש נפלא בספ"ק עבודת ישראל (לשבת תשובה ד"ה שובה) וז"ל: ומסיים הכתוב (הושע יד ב) 'כי כשלת בעוונך', רומז על הצרות וזמן החורבן, שאז כולנו כשבורים ומשוגעים מכובד החורבן והצרות ורדיפות מיום אל יום, עד שנחשב לפני הבורא ברוך הוא כל העוונות בית ישראל כאילו עשו שוגגים, כמו שכתב הוזה"ק עיין שם, וזה 'כי כשלת בעוונך', כשלון לשון שוגג. ואמר הנביא לרמו להם לאהבת התשובה, אפילו דקיימא לן (יומא פו:) כי התשובה מיראה מהפכת הודונות לשננות, מכל מקום כיון שעל ידי הצרות בלאו הכי נחשבו הודונות כשננות, ממילא כששב ומתחרט עליהם לפני הבורא ברוך הוא הוא כרוח חסדיו מהפכם לזכויות וריח ניחוח לה' ויוכה להיות כסא ומרכבה לה'.

ועל כן צריך האדם לחזק אמונתו שכן הם הדברים בפועל ממש, שזוכה האדם ביום זה לדברים נפלאים כשעונותיו מתהפכין לזכיות ממש, וכן צריך לזכור שכל מה שאמר ה' הוא ניצב לעולם, אלא שצריך האדם

מילי דמלכא

'ונסלח לכל עדת' וכו' 'ויאמר ה'
 סלחתי בדבריך' מברכים 'שהחיינו', כי
 זהו גודל זכייתנו שאנו זוכים
 ומאמינים בטהרתנו ושמחים בזה
 באמונה תמה.

יעזור השי"ת שנזכה שיטהר ליבנו
 לעובדו באמת ובלבב שלם,
 ונדבק בו תמיד באמונה שלימה, עדי
 נזכה שיזרוק עלינו מים טהורים כמו
 שכתוב (יחזקאל לו כה) 'זורקתי עליכם
 מים טהורים וטהרתם', שהקב"ה
 בעצמו יטהר אותנו בביאת גואל צדק
 במהרה בימינו אמן.

לנגן ניגון בשעת הוידוי באמירת
 'אשמנו' וכו', והשיב לו, אשר עבד
 נאמן האוהב את המלך באמת, אזי גם
 בשעה שהמלך מטיל עליו עבודה
 קשה ובזויה לפנות את האשפה מחצר
 המלך, הרי הוא שש ושמח על הזכות
 שניתן לו, שעל ידו נעשה נחת רוח
 למלך, ועושה זאת מתוך שמחה
 ובטוב לבב, ועל כן נוהג לזמר ולנגן
 בשעת אמירת הוידוי. והחשיב
 הבעש"ט הק' את דבריו מאוד.

ובזה יאיר לנו סדר התפילה בליל
 יום הקדוש, שאחר שאומרים

בזאת יבא אהרן אל הקדש

עבודתם לפני הבורא ית', והיתה זו עבודה הבאה מכל ישראל כאחד.

וזהו מה שדרשו רבותינו זכרונם לברכה במדרש, 'בזאת יבא אהרן אל הקדש בזכות ישראל שנקראו זאת, שנאמר 'זאת קומתך דמתה לתמר'. כי בבא הכהן הגדול אל הקודש נשתתף עמו כח כל ישראל להעלותם יחדיו עמו בעבודתו לפני ה'.

והנה מן הראוי להתבונן עבודה זו היאך היא, וכיצד נכללו כל ישראל בעבודת הכהן הגדול, אשר ענין זה הוא יסוד ופינה להבין כל עומק ענין יום הכפורים.

פסול הקרבן מכה הבעלים

ולתבין עומק דבר זה, נקדים את דברי הגמרא (גטין נד:), אשר למדו חז"ל את ההלכה אשר עד אחד נאמן באיסורין מהכהן הגדול ביום הכפורים. כי אם תאמר שאין עד אחד נאמן, אם כן נמצא שאין שייך פיגול בפר של יום הכיפורים, שהרי אין שום אדם שיעיד על פיגולו זולת הכהן הגדול שהיה לברו בהיכל, ואם הוא

ידוע הדבר אשר עבודת יום הכפורים כולה היתה מוטלת על הכהן הגדול, ככתוב 'וכפר הכהן אשר ימשח אותו ואשר ימלא את ידיו לכהן תחת אביו'. ורבים מישראל היו מתאספים לזון עיניהם מעבודתו הגדולה של הכהן הגדול, וכמו שאנו מזכירים בסדר העבודה 'והכהנים והעם העומדים בעזרה'.

והנה לפי הנראה לעינים היה הכהן הגדול בלבד עובד את עבודת הקודש ומכפר על ישראל, וישראל רק מסתכלים במעשיו ואין להם שייכות לעבודתו. אבל אין הדברים כן, אלא כל ישראל היה להם חלק בעבודתו הגדולה, ונשתתפו כולם בכל מעשיו. והדבר מוכרח מעצמו, כי הרי הכהן הגדול הוא בא בשליחותם של ישראל לכפר עליהם לפני ה', והקרבנות שהקריב לא היו אלו קרבנותיו שלו, כי אם הקרבנות של כל ישראל, וכמו שמפורש בתחילת פרשת עבודת יום הכפורים, 'ומאת בני ישראל תקח שני שעירי עזים לחטאת ואיל אחד לעולה', ועל כן מן ההכרח כי הכהן הגדול היה רק שליחם של כל ישראל לעבוד

מילי דמלכא

תבא לו מחשבה כזאת להפסיד בידים את קרבנו של האדם אשר הטריח עצמו להביא קרבן לפני ה'. אלא שכאשר לא הטיב האדם את דרכיו כראוי ואין תשובתו שלמה, אז על כרחו של הכהן באה לו מחשבת פיגול, ומכח הבעלים היא באה לו, וזהו פירוש הפסוק 'המקריב אותו לא יחשב לו', כי אם נזדמן כך שנתפגל הקרבן אות הוא כי המקריב לא יחשב לו, שלא חישב חשבונו של עולם ולא תיקן את דרכיו ומפני כן אירע לו לכהן מכשול שכזה.

ולפי הדברים האלה יתבאר לנו, כי בבוא הכהן הגדול להעיד שנתפגל הקרבן על ידו אינו נחשב כעושה את עצמו רשע, כי אין האשמה תלויה בכהן, שאם נתפגל הקרבן אות הוא כי ישראל לא תיקנו את מעשיהם כראוי, והכהן גדול בא לעוררם כי באופן שכזה לא יתכן לעבוד את עבודת יום הכפורים, ומן הצורך להתעורר בתשובה ולהביא פר אחר ולעשות כל העבודות מחדש מתוך תשובה שלמה.

התקשרות הכהן והבעלים בהקרבת הקרבן

ועל פי דברים אלה נוכל להבין מעט ענין עבודת הכהן והבעלים בקרבן היאך הוא, אשר ראינו מכאן כי הכהן אינו עובד עבודתו לבדו אלא כל כוחו הוא מכח הבעלים המתקשר בו ובכח זה הוא עובד. ומן הצורך

אינו נאמן אין מי שיוכל להעיד על כן. וכיון שפשוט לנו הדבר שודאי דין פיגול שייך גם בפר יום הכפורים שהרי הוא בכלל כל שאר הקרבנות, על כן מוכרח הדבר שעד אחד נאמן באיסורין.

ותמהו הראשונים איך נוכל להאמין את הכהן הגדול, והלא הלכה ברורה היא שאין אדם משים עצמו רשע, ואי אפשר להאמין לאדם שעשה איסור, ואיך נאמין לכהן שפיגל את הקרבן.

אבל ביאור הדברים הוא, כי אם נתפגל קרבן יום הכיפורים על ידי הכהן הגדול, אין זה בא מכח הכהן גדול עצמו. כי איך יבא לאדם דבר שטות שכזה, בשעה שכל ישראל ממתנינים ומצפים לו שיקריב את קרבנם וירצה אותם לפני המקום, איך יתכן שלא תעלה מחשבה אחרת זולת להקריב את הקרבן חוץ לזמנו, אתמהה.

וביאור הדבר הוא כמו שאיתא בספה"ק ישמח משה (פרשת צו), על הפסוק 'ואם האכל יאכל מבשר זבח שלמיו לא ירצה, המקריב אותו לא יחשב לו פגול יהיה'. שדקדק מה הוא לשון לא יחשב שלכאורה אין לו משמעות.

וביאור, כי הוא אכן פלא איך יבא לכהן מחשבת פיגול, אחר שהוא עומד ומשמש לפני הבורא, ומקריב את קרבנותם של ישראל, איך

בזאת יבא אהרן אל הקדש

כא

וכח זה של מסירות נפש נשאר
בכהנים בכל הדורות. כי הכהן

היה איש מורם מעם, והמקריבים את
הקרבנות היו באים כשעוונות רבים
בידיהם, והכהן היה צריך להתעסק
בכל עניינים אלו שאינם ראויים,
שודאי היה לו צער גדול מדבר זה,
ואף על פי כן הסכים להכניס עצמו
בענין זה ולכפר על האיש הבא
להקריב.

התקשרות הנשמות בעבודת הכהן

נמצא שבעת הקרבת הקרבן היו
באים גם הבעלים וגם הכהן
בכח מסירות נפש, הבעלים מוסר את
גופו לשחיטה תמורת הקרבן, והכהן
לעומתו מוסר את נשמתו ונכנס
להתעסק בדברים שאינם לפי מדרגתו,
הכל כדי לטהר ולזכך את ישראל
מעוונותיהם.

ובשעה זו נתחברו הכהן והבעלים

יחדיו, כי עד עתה היה
פירוד בין הגוף לנשמה, כי הגוף
מכסה על הנשמה כנודע ומונע
מלגלות אור הנשמה, וכל ענין הגוף
הוא מפריד בין הנשמות, כי נודע אשר
מחצב כל נשמות ישראל הוא אחד,
ורק הגוף מחלקם לכמה וכמה גופים,
אבל אחר שייכנע כח הגוף אז יתאחדו
כאחד כל נשמות ישראל.

ועומק ענין זה הוא מתבאר בתניא

(פרק לב), וזה לשון קדשו,
והנה על ידי קיום הדברים הנ"ל

להבין התקשרות זו של הכהן
והבעלים היאך הוא.

וביאור הענין, כי נודע אשר בעת
הקרבת הקרבן צריך המקריב
להרהר בדעתו כי כל מה שנעשה
בקרבנו היו צריכים לעשות לו, וכך
צריך שיחשוב בשחיטת הקרבן
ובזריקת דמו ובהקטרתו כי הכל מן
הדין היה צריך לבא עליו.

ועל ידי מחשבה זו שהוא מחשב, אז

נכנס כח המחשבה ההיא
בקרבנו, ועולה היא לריח ניחוח לפני
הבורא יתברך יחד עם הקרבן שהוא
מקריב. נמצא אשר התקשרות הבעלים
בקרבנם הוא ענין מסירות נפש,
שמחשב בדעתו כי היה צריך למסור
נפשו תמורת הקרבן, וכח מסירות
נפש זה הוא נכנס בקרבנו ועולה עמו
לריח ניחוח.

והכהן לעומתו גם הוא בא בכח

מסירות נפש, כי כל קדושת
הכהנים הוא מכח אהרן הכהן שמסר
נפשו על ישראל, ועשה להם את
העגל כמפורש בפרשת כי תשא,
ומבואר במדרשי חז"ל שעשה כן
מפני שראה שהרגו את חור וחשש
שאם יהרגוהו גם הוא לא יהא להם
תקנה לישראל אחר שיהרגו כהן
ונביא, ועל כן מסר נפשו והסכים
לעשות דבר חמור שכזה, והסכים
שיכתב בתורה לזכרון עולם על אשר
עשו את העגל אשר עשה אהרן, הכל
כדי להציל את ישראל.

טבעו של הגוף הוא ענין הפירוד, לפי שהגוף כל עניינו הוא לרדוף אחר תאוותיו, וזה מראה שכל מחשבתו הוא על עצמו איך ייטב לו יותר, ואם היה מחשב גם על אחרים לא היה להוט כל היום אחר הנאותיו ותענוגיו. נמצא שכל עניינו של הגוף הוא הפירוד.

ולעומת זה כל הנשמה היא אחדות, וכמו שנתבאר כי הנשמות שרשם אחד, ואדם אשר נתגבר אצלו ביותר כח נשמתו אז אפשר לראות שמחשבתו נתונה ביותר על חברו, והוא מיצר בצרת חברו ושמח בשמחתו, ויכול להעלות חברו יחד עמו בהתקשרותו עמו.

ובזה יתבאר מה שאמרו בגמרא (כתובות עז:), שהיה מין חולי הנקרא בעלי ראתן, שהוא מין צרעת, והאמוראים נזהרו מאד מלהתקרב עם אותם חולים, ולא אכלו אפילו ביצים של אותו מבוי שהיו בו חולים כאלו. אבל רבי יהושע בן לוי היה מתחבר עמם יחדיו לעסוק בתורה.

וביאור הדברים הוא, כי ידוע מה שאמרו בגמרא (ערכין טו:), שהנעיסים באים על לשון הרע. וטעם הדבר כי הנגע הוא חולי המדבק, והוא בא במדה כנגד מדה, שהמדבר לשון הרע הוא מונע התדבקות נשמות ישראל באהבה זה עם זה, ונותן פירוד ביניהם. והיינו שהמדבר לשון הרע מגביר כח הפירוד הוא כח הגוף,

להיות גופו נבזה ונמאס בעיניו רק שמחתו תהיה שמחת הנפש לבדה הרי זו דרך ישרה וקלה לבא לידי קיום מצות ואהבת לרעך כמוך לכל נפש מישראל למגדול ועד קטן. כי מאחר שגופו נמאס ומתועב אצלו והנפש והרוח מי יודע גדולתן ומעלתן בשרשן ומקורן באלקים חיים. בשגם שכולן מתאימות ואב אחד לכולנה ולכן נקראו כל ישראל אחים ממש מצד שורש נפשם בה' אחד רק שהגופים מחולקים'.

והנה עתה בעת שמסרו הבעלים את נפשם והכניעו את גופם על ידי הקרבן, עתה בא הכהן ומאחד את נשמותיהם ומגלה כי כל הנשמות אחד הם, וכל ישראל ערבים זה לזה, ולכן מחוייב הכהן להתעסק עם נשמת כל אחד מישראל להעלותו בכל מצב שיהיה.

ואמנם לצורך דבר זה מוכרח אשר גם הבעלים ישתתפו בעבודת הקרבן להכניע לגמרי את גופם על ידי ההתבוננות כי הכל היה צריך לבא לו, ואם לא יעשה האדם חלקו להכניע ולמסור את גופו הוא פוגם בכל עבודת הכהן שאינו יכול לאחד נשמתו עמו, ומזה חלילה בא ענין הפיגול בקרבן.

הגוף הוא פירוד והנשמה אחדות
וביותר עומק בענין זה של הגוף והנשמה, יתבאר כי כל

בזאת יבא אהרן אל הקדש

כג

וביאור הענין הוא, כי המיתה עניינה להפריד הגוף מן הנשמה, כי כדי שתוכל הנשמה להתדבק ביוצרה ובשרשה מוכרחת היא לצאת מן הגוף, כי הגוף הוא כח המפריד וכמו שנתבאר למעלה ומונע מן הנשמה להתקשר בשרשה, על כן בבא העת אשר הנשמה צריכה לחזור למקומה בהכרח שתיפרד מן הגוף ואז תבא לתיקונה.

אבל רבי יהושע בן לוי שכל ימיו היה מגלה את כח הנשמה בעודה בתוך גופו, אזי אל היה לו צורך במיתה, כי גופו יכול לעלות לגן עדן יחד עם נשמתו ואין הגוף מונעו מזה שתתאחד נשמתו עם שרשה.

שלוחו של אדם כמותו

וביותר עומק בענין זה של התאחדות הנשמות בעת הקרבת הקרבן, וענין מה שהכהן מעלה את עמו בהתקשרותו את נשמת הבעלים. הנה נודע שהכהנים הם כעין שלוחים של הבעלים, ונסתפקו בגמרא (קידושין כג:) אם הם שלוחי דרחמנא או שלוחי דידן, אבל מכל מקום יש בהם ענין שליחות.

וביאור ענין שליחות הוא, אשר נודע כי שלוחו של אדם כמותו. והיינו אשר השליח נעשה כולו מאוחד במשלח, עד שכל חלות שביכלתו של המשלח להחיל ואין אדם אחר יכול לעשותו, הרי השליח יכול לעשותו

ומסתיר ומעלים על הנשמה. ולכן מדה כנגד מדה בא לו חולי המדבק, המורה כי הוא פגם בהתדבקות נשמות ישראל זה בזה, וכח ההתקשרות והתדבקות שהיה לו נתן על ידיו כח לחלק הרע ובא על ידי כן חולי המדבק.

והנה כל האמוראים נזהרו מאד מאותם אנשים, כי חששו שלהתקרב ולהתחבר עמם יזיק להם, כי אם אין להם כח להעלות אותם אנשים, אז אדרבה על ידי ההתחברות עמם יבאו לידי היזק, וכמו הכהן שבא להתחבר עם נשמת מקריב הקרבן, אשר אם לא תיקן את מעשיו היה בא הכהן חלילה לידי מחשבת פיגול. וכל זה מאחר שהגוף העכור מונע מן הנשמות להתדבק ולהתקשר כאחד.

אבל רבי יהושע בן לוי בכוחו היה לגלות קדושת נשמות ישראל השוכנות בתוך הגוף של אותם בעלי ראתן, ונתחבר עמם לעסוק בתורה ולגלות אור נשמתם ולהכניע כח גופם, שזה ענין התורה הנקראת תושיה שמתשת כוחו של אדם כדאיאת בגמרא (סנהדרין כו:), והיינו שהתורה מכנעת כח הגוף ומגלה אור הנשמה, ואז נתחבר ונתדבק עם נשמותיהם והעלה אותם.

ומפני שכוחו של רבי יהושע בן לוי היה לקשר ולאחד הנשמות, על כן מצאנו בגמרא (כתובות שם) שנכנס בחייו לגן עדן עם גופו ולא נצרך למיתה כמו שאר האנשים.

הוא קטר, וענין זה מבואר בזוהר הקדוש הרבה פעמים כי ענין הקטורת הוא לקשר ולאחד את הנפרדים, ועל כן ביום הכפורים שהיתה העבודה אז לקשר נשמות ישראל ולהעלותם היתה העבודה על ידי קטורת.

ואמנם מפני שעבודה זו היתה תלויה בכל נשמות ישראל, היה בזה עבודה מאד לכהן לאחד עמו כל הנשמות ואיש לא יעדר, כי אם היה אחד שלא היתה תשובתו שלמה היה יכול להפריע את כל עבודת הכהן גדול, וכמו שנזכר למעלה בענין שאם היה הקרבן מתגלגל היה זה מפני שלא היתה תשובתם של ישראל בשלמות.

ולכן היתה כל עבודת הכהן גדול בהתעצמות גדולה, כמו שאנו רואים בגמרא שהיו צריכים לעשות כמה טצדקי שלא יבא הכהן גדול לידי מכשול, והיה נייעור כל הלילה ועושים לפניו כמה דברים שלא יישן, כגון שקוראים לו בדברים המושכים את הלב ומראים לפניו קידה ושאר דברים שנזכרו בגמרא, ולכאורה הוא פלא מה החרדה הגדולה הזאת ומפני מה חששו כל כך שיבא לידי מכשול. אבל האמת כי היתה כאן עבודה קשה מאד להתאחד עם נשמות כל ישראל, אשר כמו שנזכר למעלה היו האמוראים נזהרים שלא להתדבק עם אנשים כגון אלו, ורק רבי יהושע בן לוי הכניס עצמו לעסק שכזה, וגם כאן היתה חרדה גדולה על הכהן גדול

מכיון שנעשה כמשלח ממש. וכגון לקדש את האשה אשר אין שום אדם שיוכל לקדש למשלח בלתי הוא עצמו, ועתה נעשה השליח כמשלח ממש והוא יכול לעשות כל מה שעושה המשלח.

ועל כן הכהן בשעה שהוא עושה שליחות הבעלים הוא נעשה ממש כבעלים עצמו, וזה הוא ממש ענין התקשרות הנשמות אשר נזכר כי הנשמות בשרשם אחד, כן גם כאן נעשה הכהן אחד עם הבעלים להעלותו עמו במעשה ההקרבה, אשר הקרבה הוא מלשון קירוב, כי הכהן מקרבו לבוורא ומעלהו.

עבודת הכהן הגדול ביום הכפורים והנה כל הענין שנתבאר בענין כהן ואיש פרטי, כמו כן הוא עבודת הכהן הגדול ביום הכפורים, אשר היה צריך להעלות את נשמות כל ישראל עמו ביום גדול זה, ולקשרם ולחברם ולקרבם לפני ה'. כי ישראל הם היו צריכים לעשות חלקם, דהיינו למסור את נפשם ולשבר כח גופם לפני הבורא, ולענות גופם ביום הכפורים שיוכל להתגלות אור נשמתם, ואז היה בא הכהן הגדול ובעבודתו היה מאחד כל נשמותיהם ומקשרם עמו.

וזה ענין הקטורת ביום הכפורים, שהיו מקטירים לפני ולפנים יתר על שאר ימים, אשר נודע כי הקטורת הוא הוא מלשון קשר, כי תרגום קשר

בזאת יבא אהרן אל הקדש

כה

עם פחותים ורשעים להעלותם, ואם לא היה יכול לעשות עבודתו כראוי היה ניזוק, וכמו האמוראים שהיו חוששים להתדבק עם בעלי ראתן. כי עד שלא היה הכהן הגדול יכול לקשר עמו כל הנשמות ולגלות אור שורש נשמת כל אחד מישראל לא היתה עבודתו שלמה.

עבודת הכהן גדול מכוחו של אהרן הכהן

והנה כח כל הכהנים הגדולים הוא מכוחו של אהרן הכהן, כי הפרשה כולה של עבודת יום הכיפורים נאמרה על אהרן הכהן, וכמו שכתוב 'בזאת יבא אהרן אל הקודש', ורק בסוף הפרשה נזכר כי מי שיעמוד תחתיו מבניו יעשה גם הוא כן, הרי שכל כח העבודה ביום הכפורים הוא מכוחו של אהרן הכהן.

וכבר נתבאר למעלה ענין זה, כי אכן אהרן הכהן מסר נפשו על נשמות ישראל, וזה היה כשנכנס בעסק עמם לעשות את העגל, אשר אי אפשר לתאר גודל מסירות נפשו של אהרן הכהן שהיה מתעסק עם דבר שכזה, ולא עוד אלא שבתורה הקדושה נכתב לזכרון עולם שעשה אהרן את העגל, והוא נקרא על שמו כמו שנזכר בפסוק 'על אשר עשו את העגל אשר עשה אהרן'.

ואהרן הכהן מסר את נשמתו ונכנס עמם בעסק זה כדי להציל

בהתעסקו בדברים שכאלה שלא יבא חלילה לידי מכשול.

ובזה יתבאר מה שהיו משביעין את הכהן הגדול ואומרים לו 'משביעים אנו עליך במי ששיכן שמו בבית הזה שלא תשנה דבר מכל מה שאמרנו לך' כמו שנזכר בגמרא (יומא יח:), אשר למה היו חוששין כל כך להשביעו. ואמנם היו צריכים להשביעו מפני הצדוקים שהיו משנים ומקטירים קטורת מבחוץ ומכניסים לפנים, אבל הרי נזכר בגמרא שהצדוקים היו חוששים בפועל לעשות כשיטתם, וצדוקי אחד עשה כן והוכיחו אביו שמעולם לא עשו הם כזאת, כמו שנזכר כל זה בגמרא (שם). אבל הענין הוא כמו שנתבאר כי היה חשש גדול שלא תצליח עבודת הכהן מפני עבודתו הגדולה לאחד כל הנשמות קטנים עם גדולים, אשר זו עבודה גדולה מאד.

וגם מצאנו אשר בבית שני שימשו שלש מאות כהנים, לפי שחוץ מכמה צדיקים שהאריכו ימים הרי רובם לא הוציאו את שנתם, והוא דבר פלא אשר כמעט כל מי שנכנס לקודש הקדשים לא הוציא שנתו, וכי כולם קוטלי קנים היו. אבל כמו שנתבאר כי לא דבר קל היה זה, ולא היתה העבודה ביום הכפורים רק להיכנס לקודש הקדשים ולפזר הקטורת על הגחלים, אלא שהכהנים הגדולים היו מכניסים עצמם לסכנה גדולה להתעסק עם נשמות כל ישראל אפילו

מילי דמלכא

מטהרת טמאים ומטמאה טהורים. והוא דבר שהוא חק בלי טעם, אשר אען לך רשות להרהר אחריה. אבל אפשר לפרשו בדרך העבודה, כי הנה אהרן הכהן בשעה שעשה את העגל נתעסק בטומאה גדולה, וגם אמרו בגמרא (שבת פב.) שעבודה זרה מטמאה במשא כנדה. והנה אם אהרן הכהן לא היה מכניס עצמו בטומאה שכזו והיה נשאר לכאורה טהור, אז לא היתה תקנה לנשמות ישראל וכמו שנתבאר, ואם כן לא היתה עבודתו שלמה ולא היה טהרה כי אם טומאה.

ודוקא מפני שנכנס אהרן עמהם לעשות את העגל, ונעשה

טמא לכאורה, דוקא משום זה באה לו טהרה גדולה, ועד היום אנו קוראים בתורה 'כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם, מכל חטאתיכם לפני ה' תטהרו'. וכל טהרה זו הוא מכוחו של אהרן הכהן שהכניס עצמו לטומאה ועל ידי כן תיקן נשמות ישראל והעלה אותם והביא לנו טהרה גדולה זו יום הכפורים.

וזה הוא ממש ענין מטמא טהורים ומטהר טמאים שבפרה אדומה, כי הוא בא ללמדנו דרך עבודה זו שהטהרה הגדולה תבא מתוך הטומאה, וההתעסקות עם נשמות ישראל אשר לפעמים הוא לכהן כמו לטמא את עצמו, מזה יוכל הכהן להמשיך הטהרה הגדולה, ובלעדי זה לא יוכל להשלים עבודת היום כראוי.

נשמות ישראל מרדת שחת, כי הבין שאם יהרגוהו לא יהא להם תקנה על שהרגו כהן ונביא, ומפני כן מסר נפשו והסכים בנפשו שיבוא עליו מה שיבוא אבל הוא לא יתן את נשמות ישראל שלא יהא להם תקנה.

ונמצא שכל כח יום הכפורים הוא מכוחה של אותה מסירות נפש של אהרן הכהן, ובכל יום הכפורים מתעורר בכהן גדול הכח הזה להעלות עמו כל נשמות ישראל. ומפני כן ביום הכפורים שהוא יום סליחה ומחילה שנמחל להם עוון העגל לכן בו היתה צריכה להיות העבודה בכהן גדול דוקא.

מטהר טמאים ומטמא טהורים

והנה עבודת יום הכפורים יש לה שייכות עם מעשה פרה אדומה, והם דומים בהרבה דברים, כמו במצות פרישת שבעת ימים שהוא נוהג גם ביום הכפורים וגם בפרה אדומה ועוד דברים, וכמו שדרשו רבותינו ז"ל במסכת יומא על הפסוק 'כאשר עשה ביום הזה צוה ה' לעשות לכפר עליכם', ודרשו לעשות זה מעשה פרה, לכפר זה עבודת יום הכפורים. ומן הצורך להבין השייכות ביניהם.

ואמנם ביאור הדבר הוא שהרי פרה אדומה באה לכפר על מעשה העגל וכמבואר דבר זה באורך במדרשי תז"ל. והנה פרה אדומה

בזאת יבא אהרן אל הקדש

כו

להבין מדוע נזכרה יצירתו אחר בהמה
חיה ועוף.

וביאור הדבר כי אכן היצירה הנזכרת
בפרשת תזריע היא יצירת
הגוף, והיא אכן היתה אחר בהמה חיה
ועוף. אבל יצירת נשמתו נזכרת עוד
לפני כן, כי בתחילת פרשת שמיני,
נזכר ענין מיתת נדב ואביהוא אשר
נכנסו לקדש הקדשים להקטיר קטורת,
ושם מתו לפני ה' בשריפת נשמה וגוף
קיים. ובעניין זה נתגלה כח נשמת
האדם, אשר גם אם הגוף קיים אין לו
ערך בזמן פרוחה ממנו הנשמה, כי כל
חיות האדם הוא רק מנשמתו, והא
ראיה מנדב ואביהוא שנשאר כל גופם
קיים ורק נסתלקה נשמתם ומזה
נסתלקה כל חיותם. והרי נתבאר ענין
יצירת נשמת האדם בתחלת פרשת
שמיני, לפני שנתבאר בה ענין בהמה
חיה ועוף.

ובעומק הענין יותר כי נדב ואביהוא
גילו שורש נשמת ישראל
אשר הוא למעלה למעלה מן הגוף
המפריד בין הנשמות. ולכן הקטירו
קטורת שהוא ענין התקשרות הנשמות
זה בזה וכמו שנתבאר, עד שנתדבקה
נשמתם בשרשה ומתו לפני ה'.

**נדב ואביהוא גילו כח נשמות
ישראל**

והנה פרשת עבודת יום הכפורים
מתחלת בפסוק 'אחרי מות שני
בני אהרן בקרבכם לפני ה' וימותו',
ומן הצורך לבאר שייכות ענין זה עם
עבודת יום הכפורים.

וביאור הדבר, כי נדב ואביהוא הם
גילו לנו כח הנשמה. כי הנה
פרשת שמיני מסיימת בענין חיה ועוף
טמאים וטהורים ופרשת תזריע פותחת
בענין טומאת האדם בלידתו. וכתב
רש"י שם, 'אמר רבי שמלאי, כשם
שיצירתו של אדם אחר כל בהמה חיה
ועוף במעשה בראשית, כך תורתו
נתפרשה אחר תורת בהמה חיה ועוף'.

והנה זה אמת שיצירת האדם היתה
ביום ששי אחר יצירת כל
בהמה חיה ועוף, אבל זה לא היה כי
אם יצירת גופו של האדם, אבל יצירת
נשמתו הלא היא מוקדמת לכולם, כי
ישראל עלו במחשבה, ומיד במחשבה
הראשונה שעלה בהקב"ה לברוא
העולם כדי לקבל תענוג מעבודת בני
ישראל, ממחשבה זו נתהוו כל נשמות
ישראל וכמו שמבואר דבר זה הרבה
בספרים הקדושים²³. ואם כן מן הצורך

יג. וכן נתבאר בתניא (פרק ב) וזה לשון קדשו, 'ונפש השנית בישראל היא חלק אלוה
ממעל ממש כמ"ש ויפח באפיו נשמת חיים ואתה נפחת בי וכמ"ש בזוהר מאן
דנפח מתוכיה נפח פירוש מתוכיותו ומפנימיותו שתוכיות ופנימיות החיות שבאדם
מוציא בנפיתו בכח: כך על דרך משל נשמות ישראל עלו במחשבה כדכתיב
בני בכורי ישראל בנים אתם לה' אלהיכם, פירוש כמו שהבן נמשך ממוח האב
כך כביכול נשמת כל איש ישראל נמשכה ממחשבתו וחכמתו יתברך'.

ישראל, להורות לכהן גדול כי הוא
בעבודתו צריך לגלות אור נשמות כל
ישראל ולהעלותם ולקשר נשמתם
לשרשה.

ועל כן בעבודת יום הכפורים שעניינה
לאחד נשמות ישראל יחדיו, על
כן נזכר בתחילת הפרשה ענין נדב
ואביהוא אשר גילו לנו את כח נשמות